

AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ

TIP FAKÜLTESİ

ÖĞRENCİ UYGULAMA LABORATUVARI ÇALIŞMA ESASLARI VE GÜVENLİK PROSEDÜRÜ

1. AMAÇ

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi uygulama laboratuvarlarında öğrenciler ve öğretim üyeleri için güvenli çalışma koşullarının sağlanması amacıyla hazırlanmıştır.

2. KAPSAM VE SORUMLULUKLAR

Bu prosedürde yer alan faaliyetler, fakülte bünyesinde yer alan öğrenci uygulama laboratuvarlarının tümünü kapsamaktadır.

3. KURALLAR

1. Laboratuvarda mutlaka boyu ve kolları uzun, önü kapalı olacak şekilde önlük giyilmeli, ve yapılan uygulamaya uygun kişisel koruyucu ekipman kullanılmalıdır (eldiven, gözlük vb.)
2. Laboratuvardaki masaların üzerine kesinlikle kıyafet ve çanta konulmamalı, kıyafet ve çantalar kişisel dolaplara bırakılmalıdır.
3. Laboratuvara şort ile gelinmemeli ve kapalı ayakkabı giyilmelidir.
4. Laboratuvara gelmeden saçınız uzun ise toplanmalıdır (Özellikle alev ile çalışmalarda).
5. Laboratuvarda kullanılan önlükler bulaş riskini ortadan kaldırmak için laboratuvar dışında giyilmemelidir.
6. Laboratuvar çıkış noktalarını kapatacak şekilde oturulmamalıdır.
7. Laboratuvarda sessiz olmaya özen gösterilmeli, dikkat dağınık ve gürültülü aktivitelerden kaçınılmalıdır.
8. Laboratuvarda yiyecek ve içecek kesinlikle tüketilmemeli, sakız çiğnenmemelidir.
9. Cep telefonları enfektif ajanları taşınmasında potansiyel bir araç olduğu için telefonlar düzenli ve sık olarak uygun şekilde dekontamine edilmelidir.
10. Elde yara / kesi varsa mutlaka su geçirmez bant ile kapatılmalıdır.

11. Öğrenci uygulama laboratuvarına girişten itibaren özel bir hassasiyet gösterilmelidir.
12. Laboratuvar uygulaması öncesi uygulama içeriğine hazırlanarak gelinmeli ve uygulama için gerekli defter/föy getirilmelidir.
13. Öğretim elemanının bilgisi dışında laboratuvar terk edilmemelidir.
14. Mikroskop ve cihazlara uygulamalar ve öğretim elemanlarının bilgisi dışında temas edilmemeli, yerleri kesinlikle değiştirilmemelidir.
15. Uygulama bittiğinde çalışma alanı ve mikroskoplar temiz ve düzenli, mikroskop örtüsü yerlerine konularak laboratuvardan çıkılmalıdır.
16. Tıbbi atıklar “kırmızı”, evsel atıkları “siyah veya yeşil” poşetlere atılmalıdır.
17. Çalışma yüzeyleri, potansiyel olarak tehlikeli materyallerin dökülmesinden sonra mutlaka ilgili öğretim elemanına durum iletilmeli, her çalışma sonrası ve her iş gününün sonunda çalışma alanları dekontamine edilmelidir.
18. Laboratuvardaki tüm maddeler potansiyel tehlikeli olarak görülmeli ve girişten itibaren buna göre hareket edilmelidir.
19. Çalışmalar bitince çalışma ortamı ve kullanılan malzemeler uygun şekilde temizlenmeli, tüm cihazlar ve elektrik-su tesisatı kapatılmalı, kullanılan cihaz ve malzemeler olması gereken yerlere konmalıdır.
20. Herhangi bir kaza, yaralanma, cam şişe veya malzemenin kırılması durumunda derhal sorumlu öğretim elemanlarına bilgi verilmelidir.
21. Solüsyonlar, cam tüpler ve diğer ekipmanlar göz seviyenizden yukarı kaldırılmamalıdır.
22. Kimyasallar koklanmamalı veya kesinlikle tadına bakılmamalıdır.
23. Uçucu, toksik, buhar ve gaz üreten kimyasalların kullanıldığı işlemler çeker ocak içerisinde yapılmalıdır. Tehlikeli kimyasallar ile yapılan çalışmalarda kimyasallara dirençli nitril veya diğer uygun eldivenler kullanılmalıdır.
24. Laboratuvarlarda kullanılan kimyasallar güvenli ve uygun koşullarda saklanmalı ve taşınmalıdır.
25. Saçılma, kırılma veya kaza durumunda sorumlu öğretim elemanına mümkün olan en kısa sürede haber verilmelidir.
26. Yaralanma halinde ilk yardım istenmeli ve yetkililere haber verilmelidir.
27. Kırılabilir şişelerdeki kimyasalları taşıırken uygun bir şekilde, taşıma sepeti vb. kullanılmalıdır.
28. Toksik, uçucu, koroziv ve kokulu maddeler çeker ocakta hazırlanmalıdır. Sıvı maddeler ile çalışılırken, pipetlerin ağız ile çekilmesi ve boşaltılması yasaktır.

29. Tüm kimyasal maddelerin ve örneklerin saklandığı kaplar ve şişeler; ad, tarih, tehlike vb. istenilen bilgileri ve uyarıları gösterecek şekilde etiketlenmelidir.
30. Kimyasallarla temas eden bölge hemen temiz su ile yıkanmalıdır.
31. Açık alevli veya kıvılcım çıkarıcı tıbbi cihazlar, yanıcı sıvı ve buharlardan uzak tutulmalıdır.
32. Tüm kimyasal şişeleri kullanmadığı zaman kapakları kapalı tutulmalıdır.
33. Deforme olmuş, akıtan veya şüpheli kimyasal kapları, şişeleri kullanılmamalı veya açılmamalı, konu ile ilgili sorumluya danışılmalı ve bilgi verilmelidir.
34. Asitlerin ve bazların üzerine asla su dökülmemelidir.
35. Sıvıları büyük kaplardan küçük kaplara aktarırken uygun huni vb. yardımcı sistemler kullanılmalıdır.
36. Atık kimyasallar lavaboya dökülmemeli ve kesinlikle birbirlerine karıştırılmamalıdır.
37. Uygulama laboratuvarına girildiğinde güvenlik işaretlerine dikkat edilmelidir.
38. Kimyasal dökülürse, dökülen yere absorban malzeme (kâğıt havlu veya süzgeç kağıdı) örtülmeli; dökülenin emildiğinden emin olunmalı ve gerekirse bu işlem tekrarlanmalıdır.
39. Enfekte veya patojen etkenlerle kontamine materyal ile çalışırken oluşan kaza olmaması için çok dikkatli olunmalıdır.
40. Biyolojik materyalin dökülmesi durumunda önce absorban ile kapatılmalı ardından dezenfektan dökülmelidir.
41. Öğretim elemanlarının gösterdiği deneyler dışında kesinlikle kontrolsüz bireysel deneme ve farklı deneyler yapılmamalıdır.
42. Herhangi bir istenmeyen olay yetkililere bildirilmelidir.
43. Laboratuvarıdan ayrılırken eller sabunla iyice yıkanmalı ya da dezenfektan uygulanmalıdır.

MİKROSKOP KULLANMA TALİMATI

1. Mikroskop üzerindeki örtü çıkarılır.
2. Mikroskop fişi prize takılır ve en küçük objektife getirilir.
3. İncelenecek olan preparat mikroskop tablasına yerleştirilir.
4. Mikroskop ışık kaynağı açılır.
5. Küçük ölçekli objektif ile incelenecek alan bulunur.
6. Objektif ölçeği büyütülerek daha detaylı arama yapılır. (Örnek: 10x 'den 40x'e çıkartılır).
7. 100X objektif kullanılacaksa immersion yağı damlatılarak inceleme yapılır. İnceleme bittikten ışık kapatılır ve en küçük büyütmeli objektif ayarlanarak materyal tabladan alınır.
8. İmmersiyon kullanılmış ise alkol, eter veya lens temizleme solüsyonu ile temizlenir. Temizleme işlemleri eküvyonlu çubuk veya pamukla yapılmalıdır. Öncelikle objektiflerdeki toz tanecikleri fırça veya basınçlı hava ile temizlenmelidir.
9. Mikroskop fişi prizden çıkarılarak örtüsü kapatılır.

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Laboratuvar Çalışma Esasları ve Güvenlik Prosedürü ile Mikroskop Kullanma Talimatı Hazırlanmasında Yararlanılan Kaynaklar:

1. file:///C:/Users/mikrobiyoloji-pc-1/Downloads/hazardous-laboratory-chemicals disposal-guide-2003%20(1).pdf
2. T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, "Kimyasalların Güvenli Depolanması Rehberi" <https://www.csgb.gov.tr/media/4610/rehber10.pdf>
3. Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık Ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete Tarih: 12.08.2013 Resmi Gazete Sayısı: 287332013.
4. Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyogüvenlik Rehberi, 2017, Elazığ. <http://Tıp.firat.edu.tr/tr/node/371>
5. Erciyes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Laboratuvar Çalışma Esasları Ve Güvenlik prosedürü